

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

XXXIX. De sententia Excommunicationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

Indulgentiæ, per quas tollitur pœna temporalis peccati, quæ remanet sublata per Confessionem & contritionem peccati culpa.

can. Peccatum de pœnis. dist. 1.

Quoruplices sunt Indulgentia?

Sunt vel *Privata*, quæ à singulis Sacerdotibus, qui curam habent animarum, dari possunt, juxta illud, *Quodcumque solveris, &c.* vel *Publica*, quæ non conceduntur nisi à S. Pont. & cæteris Episcopis, sed quorum hac in parte, limitata est potestas ad certum tempus, certumque numerum dierum, qui excedi non potest, nimirum in consecratione Ecclesiæ non ultra anni unius spatium, & in anniversario consecrationis XL. dierum, Solisque subditis profunt hujusmodi indulgentiæ, Plenissimam & generalem remittendi potestatem habet S. Pont. & peccatorum omnium veniam concedit.

c. Quodcumque xxiv. qu. 1.

c. 4. in fine & c. ult. eod. in 6.

De sententia Excommunicationis.

TIT. XXXIX.

Restat gravissima omnium pœnarum Ecclesiasticarum Excommunicatio, animam delinquentis occulto velut gladio penetrans, qua Ecclesia rebelles suos ac contumaces ferire so-

V. 2 let;

let; estque species censuræ Ecclesiasticæ.

Quid est Censura Ecclesiastica?

Est pœna spiritualis & medicinalis privans primario usu aliquarum actionum spiritualium, per Ecclesiasticam potestatem ita imposita, ut per eandem ordinariè absolvi possit. Censuræ species sunt, Excommunicatio, ut dixi, suspensio & interdictum. Irregularitas propriè censura non est, nequidem ex delicto contracta, sed inhabilitas quædam.

Suarez. de Cens. disp. 1. n. 5.

Quotuplex est Excommunicatio?

Primò, Alia est Excommunicatio Major, alia Minor. *Major* est, quæ separat aliquem non solum à corpore Ecclesiæ mystico, & communione spirituali seu participatione Sacramentorum tam activè quàm passivè, hoc est, ut nec ipse excommunicatus ea percipere, nec aliis administrare possit; sed & à societate fidelium tam in divinis quàm humanis. *Minor* est, quæ tantum separat à communione passiva Sacramentorum, quæ scilicet in sola consistit perceptione.

6. Nullus 89. C. c. pen. h. t. die pen. C. c. ult. sup. de Cler. excom. ministr. gl. C. Dd. in 2. c. 8. in V. non nisi h. t.

II. Utraque hæc, sive major sive minor, alia est *Ajure*, quæ scilicet infligitur à lege seu Canone, vel Synodo aliqua, generali aut particulari; & hæc durat per

perpetuò: alia *Ab homine*, quæ per sententiam infertur iudicis; & hæc, mortuo aut deposito iudice, qui eam tulit, expirat.

III. Rursus utraque vel est *Sententia lata*, quæ ipso facto ante denuntiacionem aut sententiam iudicis infertur; non aliter tamen, quam si hoc ipsum verbo exprimatur, veluti *ipso facto, ipso jure* sit excommunicatus, vel sub pœna latæ sententiæ; vel est *Sententia ferenda*, quæ non infligitur ipso jure, sed per sententiam; quamvis excommunicatio minor hoc modo vix infligi soleat, quia sententia hujusmodi nullam aut exiguam vim haberet, cum talis excommunicatio ultra peccatum mortale, parum operetur.

Quâ formâ Excommunicatio ferri debet?

Sub distinctione respondendum est. Nam quæ ab homine infertur, non nisi trina præmissa monitione in scriptis legitimè factâ ferri potest; nisi necessitas aliud suadeat. Neque sufficit una monitio pro tribus, sed per terna interstitia faciendâ est nō minus sex dierum pro quolibet interstitio. Quæ verò à Canone infligitur nullam requirit præcedentem monitionem; sed ipse Canon est & facit pro monitione.

c. Sacr.

48. h. 2.

& c.

Constitutionem

eod. in 6.

Bas. p. 2.

c. 4. art.

13. n. 8.

Innoc. in

d. c. 48.

In quo differt quoad hoc Anathema ab Excommunicatione majori?

Differt, non quidem in eo, quod Anathema fortius liget, sed quod Excommunicatio citra solemnitatem infligatur, & simpliciter à corpore Christi siue Ecclesia avellat: Anathema verò solemnem præterea maledictionem & execrationem, addat, in majorem detestationem excommunicati.

can. debent 109
xi. qui 6.
ubi forma præscribitur
Cov. in c. Alma
p. 1. §. 6.
un.

Quid si iudex aliquem simpliciter excommunicet, non exprimendo, majori an minori excommunicatione?

Tunc intelligi debet lata excommunicatio major, ut analogum stet pro famosiori suo significato, quod hic est major excommunicatio secundum quid ut nihil obstat, quod alias in pœnaltibus mitior interpretatio sit facienda.

Qui potestatem habent excommunicandi?
e. 29.
sup. de off. Episcop. test. jud. deb. c. 33.
sup. de Simon. Vid. Con. Trid. Sess. 25 c. 26. de reform.

Omnes qui ordinariam habent jurisdictionem in foro exteriori, ut summus Pont. qui est Ecclesiæ universalis Pastor, Episcopi in sua diœcesi, ceterique Prælati Episcopis inferiores, quibusdam est excommunicata jurisdictio Episcopalis, ut sunt Abbates, Præpositi Ecclesiarum collegatarum, regularium & secularium, Capitulum sede vacante, quiq; ex delegatione vel consuetudine eam potestatem acceperunt.

Qui

Qui possunt excommunicari?

Solus homo Christianus & baptizatus; quia excommunicatio est Ecclesiæ Navar. sticæ jurisdictionis; at qui non baptizatus; & non Christiani, ut Judæi, cæteri; c. 6. sup. deludais. Gentiles, quia extra Ecclesiã Dei sunt, Ecclesiæ non tenentur legibus. Homo c. 1. in item vivus sit, non mortuus, quia ex- pr. h. t. communicatio medicinalis est, non in 6. mortalis nisi fortè judex declaret, aliquem, dum viveret, censuras incurrisse.

An & universitas excommunicari poterit c. 5. in fine eod. in 6. Cov. nu. 9.
Non potest, sed singulares tantum personæ, & de collegio aliquo illi duntaxat, quos culpabiles esse constituerit; ne fortè contingat quosdam verè innocentes, aut non contumaces sententiã excommunicationis feriri.

Qui absolvere ab excommunicatione possunt?

In primis ab excommunicatione majori absolvit S. Pont. vel ejus à latere Legatus, quibus Legatis intelligitur hoc mandasse præ reliquis, qui cæteris dignitate antecellunt. Aliis verò absolvere ab hujusmodi excommunicatione non licet, nisi hoc illis Pont. nomina- c. porro tim mandaverit. Quod tamen fallit, in sen. h. t. cum quis in extremo vitæ periculo constitutus est, quo casu quilibet Sacer- c. Nuper dos absolvere potest; ut & ex alia justa 29. vers. causa.

qui vero
eod.

causa. Sed & à minori excommunicatione absolvi quis potest etiam per quemvis simplicem Sacerdotem.

Quid est Suspendio?

Navar.
in Man.
c. 27. n. 11.
151.

Est censura Ecclesiasticâ, quâ Clerico sive ministro Ecclesiæ interdicitur usus & exercitium officii vel beneficii sui, aut alterius functionis Ecclesiasticæ.

Quid Interdictum Ecclesiasticum?

Covar.
in c. Al-
ma p. 2.
§. 1. n. 10.

Est censura, quâ interdicitur non tantum Clericis & ministris Ecclesiæ, ne divina officia celebrent, vel Sacramenta administrent; hæc enim simplex est suspensio; alias certis personis aut locis, ne pro illis aut illis divina celebrentur. Nam interdictum privar solo usu exteriori, quatenus singulis fidelibus communis est, & tantum in divinis, & his quidem expressis.

Quotuplex igitur est Interdictum?

c. 17. inf.
de V. S.

Duplex, aliud Personale, aliud Locale: & utrumque vel Generale vel Particulare. *Generale* est, cum terra aliqua v.g. Regnum, Provincia, civitas, vel castrum interdicto subicitur. Item generale est, quod fertur generaliter in personas, v.g. universitatem vel collegium & ligat singulos de collegio, quamdiu de collegio existunt. *Particulare* interdictum fertur vel in locum singularem, v.g. Ec-

v.g. Ecclesiam, sive unam aliquam sive plures particulares, aut etiam omnes unius loci & oppidis, vel in personam sive unam sive plures,

Covarr. ubi supr. nu. 7.

De verborum significatione.

TIT. XL.

Tituli duo sequentes ii que postremi, generales sunt, & spectant ad universam totius juris Pontificii scientiam, unde & ad calcem compilationis horum librorum, uti factum quoque in Digestis, relati sunt. Et quidem Tit. de Verborum signif. utilitatem suam habet, qua in omnibus ante omnia spectanda sunt verba, ad hoc inventa, ut demonstrent voluntatem & mentem scribentis.

l. Labeo. v. §. 2. D. de supel. leg.

Quomodo igitur verba regulariter intelligenda sunt?

Non secundum quod sonant, sed secundum mentem proferentis, cum non intentio verbis, sed e contra verba intentioni deservire debeant. Et plerumque dum proprietates verborum attenditur, sensus amittitur veritatis. Neque verba captari oportet, sed quam mente quid dicatur animadvertere convenit.

o. 15. in fin. h. t. C. c. 2. sup. de appel. c. & h. t. l. pen. D. Ad exhiben.

De